

Investigating the role of place in creating societal security (case study: district 20, Tehran)

Received: 1401/12/23
Accepted: 1402/3/4
Article type: Research
PP: 71-89

DOI:
10.22034/SSS.2023.1266319.1809

Narjes Sadat Hosseini Nasrabadi
PhD, Political geography,
University of Tehran. Tehran.
Iran. Corresponding author.
hossainy_65@ut.ac.ir

Ali Sadeghi
Department of Geography
Education, Farhangian
University, Tehran. Iran.
a.sadeghi@cfu.ac.ir

Valiollah Nazari
Department of Geography
Education, Farhangian
University, Tehran.
Iran.v.nazari@cfu.ac.ir

Abstract

Background and purpose: Nowadays, the type of places has been noticed by analyzers, city managers and police commanders in reducing crime and security feeling, and has been highly successful in establishing security and implementing police instructions. Given this issue, the present research aims to investigate the impact of various roles of places in boosting social security in district 20 in Tehran.

Method: The present research, in terms of purpose, is of applied type and in terms of method is of descriptive-survey type. The target statistical population is the citizens and police forces staff in district 20 in Tehran, and based on statistics $N = 368,285$. Simple random sampling method was used, and based on Cochran's formula 383 people were selected. The data was collected using a questionnaire among the statistical population, and its reliability was confirmed using Cronbach's alpha test. Also, the impact of location as an independent variable on the dependent variable (enhancing social security) has been proven with a confidence level of 0.93.

Findings & Conclusion: The results of the research indicate that given the data and examining the role of place, highest rate of crimes occurs in places having economic and cultural role (such as parks) as well as abandoned and worn-out urban areas; and it poses some challenges to societal security. Therefore, the type of place has a positive and direct impact on the crime fluctuations, and as a result on the ups and downs of urban societal security. Hence, examining the role of place and its interrelationship with security will strengthen police reports and crime registration, and could improve the police power by investigating and discovering crimes and establishing training backgrounds for expert police through the use of more accurate methods and techniques to identify safe and unsafe places.

Keywords: Societal security, police, place, crime, district 20 in Tehran.

Societal Security Studies' Research & Scientific Quarterly is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).
Based on a work at <http://sss.jrl.police.ir/contacts>.

Citation (APA): Hosseini Nasrabadi, Narjes Sadat; Sadeghi, Ali; Nazari, Valiollah. (1402). Investigating the role of place in creating societal security (case study: District 20, Tehran). Scientific research quarterly of social security studies, 14 (74), 71-89.
Doi: 10.22034/SSS.2023.1266319.1809

بررسی نقش مکان در ایجاد امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: منطقه ۲۰ شهر تهران)

چکیده

زمینه و هدف: امروزه نوع مکان در کاهش جرم و احساس امنیت مورد توجه اندیشمندان و مدیران شهری و فرماندهان انتظامی قرار گرفته و موفقیت بالایی برای ایجاد امنیت و اجرای دستورالعمل‌های انتظامی داشته است. با توجه به این موضوع هدف از انجام این پژوهش بررسی تأثیر نقش‌های گوناگون مکان در افزایش امنیت اجتماعی منطقه ۲۰ شهر تهران است.

روش: پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، یک تحقیق توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری مورد نظر، شهروندان و کارکنان نیروی انتظامی در منطقه ۲۰ شهر تهران می‌باشند که شهروندان بر اساس آمار ۳۶۸۲۸۵ نفر برآورد شدند. روش‌های نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده بود که بر اساس فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۸۳ نفر انتخاب شد. داده‌ها از طریق ابزار پرسشنامه در بین جامعه آماری گردآوری شد و پایایی آن از طریق آزمون آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین، تأثیر مکان به عنوان یک متغیر مستقل بر متغیر وابسته (افزایش امنیت اجتماعی) با سطح اطمینان ۰/۹۳ اثبات شده است.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بیشترین جرائم با توجه به داده‌ها و بررسی نقش مکان، در مکان‌هایی با نقش اقتصادی و فرهنگی (مانند پارک) و مناطق متروکه و فرسوده شهری اتفاق می‌افتد و امنیت اجتماعی را با چالش مواجه می‌کند. بنابراین، نوع مکان بر نوسانات جرم و در نتیجه افت و خیز امنیت اجتماعی شهری تأثیر مثبت و مستقیم دارد. از این‌رو، بررسی نقش مکان و ارتباط متقابل آن با امنیت، سبب تقویت گزارش‌های پلیس و ثبت جرم می‌شود و توانایی پلیس با بررسی و کشفیات و ایجاد زمینه‌های آموزشی پلیس متخصص از طریق به‌کارگیری روش‌ها و فنون دقیق‌تر برای شناخت مکان‌های امن و غیرامن می‌تواند بهبود یابد.

کلیدواژه‌ها: امنیت اجتماعی، پلیس، مکان، جرم، منطقه ۲۰ شهر تهران.

دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۲۳

پذیرش: ۱۴۰۲/۳/۴

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۷۱-۸۹

شناسه دیجیتال (doi).

10.22034/SSS.2023.1266319.1809

نرجس‌سادات حسینی نصرآبادی

دکترای جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران.

تهران، ایران. نویسنده مسئول.

hossainy_65@ut.ac.ir

علی صادقی

گروه آموزش جغرافیا، دانشگاه فرهنگیان،

تهران، ایران.

a.sadeghi@cfu.ac.ir

ولی‌الله نظری

گروه آموزش جغرافیا، دانشگاه فرهنگیان،

تهران، ایران.

v.nazari@cfu.ac.ir

استناد (APA): حسینی نصرآبادی، نرجس‌سادات؛ صادقی، علی؛ نظری، ولی‌الله. (۱۴۰۲). بررسی نقش مکان در ایجاد امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: منطقه ۲۰ شهر تهران). فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی، ۷۴(۷۴)، ۷۱-۸۹.

Doi: 10.22034/SSS.2023.1266319.1809

ناتوانی بسیاری از شهرها در تأمین کار، مسکن و خدمات متناسب با افزایش جمعیت، سبب شهرنشینی لجام گسیخته‌ای می‌شود که پیامدهای مهمی برای کیفیت زیست و ثبات اجتماعی شهرها دارد (حسینی و همکاران، ۱۳۹۹: ۸۱۴). گسترش عرصه‌های شهری موجب بروز عوامل متعدد در افزایش جرم و جنایت شده است. بنابراین، یکی از مسائل مهم مدیریت در حوزه شهر موضوع امنیت شهروندان است (درودی و قاسمی، ۱۳۹۳: ۱۵۰). جرم پدیده‌ای است که بشر با همه امکانات و پیشرفت‌های علمی، تاکنون نتوانسته آن را کنترل و افزایش آن را پیشگیری کند (بارانی و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۹). جرم و جنایت بر بیشتر جنبه‌های زندگی روزمره مردم تأثیر می‌گذارد، بنابراین، بسیاری از فرایندهای اجتماعی برای مقابله با جرم طراحی شده‌اند (کنتر و یانگ^۱، ۲۰۱۶). در واقع، جرم در مکان‌های مختلف با توجه به ساختارهای فرهنگی، اقتصادی و سیاسی به شکل‌های متفاوت دیده می‌شود. بررسی مکانی جرم اعم از مکان‌های طبیعی و انسانی در حوزه جغرافیایی قرار می‌گیرد. درواقع، به علل مختلف وقوع جرایم در برخی مکان‌ها زیاد و در برخی مکان‌ها کمتر است. به عبارتی دیگر، در راستای ارتباط مکان و جرم شاخه‌ای علمی در دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمی وجود دارد، به نام «جغرافیای جرم» که درصدد شناسایی دلایل محیطی و مکانی تسهیل کننده جرم می‌باشد (عبادی نژاد و همکاران ۱۳۹۴: ۲۶). بنابراین، برای پیشگیری از وقوع جرم، علاوه بر بزه کار و بزه دیده، به مکان وقوع جرم باید توجه شود. مجرمین، معمولاً در انتخاب عمل مجرمانه خود تصمیمی منطقی و عاقلانه گرفته و برای رسیدن به هدف خود در درجه اول شرایط و ویژگی‌های مکان را در نظر می‌گیرند (رحمت، ۱۳۹۰: ۲۴۶) و مکان مستعد برای انجام جرم را انتخاب می‌کنند. مدیریت امنیت به دلیل افزایش جنایات فراملی، که با پیشرفت‌های تکنولوژیکی افزایش یافته است، در جامعه امروز پیچیده شده است (باراکا و موریمی^۲، ۲۰۲۱).

به نظر می‌رسد، افزایش میزان جرم و خشونت‌ها در اکثر کشورهای جهان، موجب طرح نظریه‌های جدید پیرامون ارتباط مکان و میزان امنیت اجتماعی شده است. شناسایی مکان‌های مستعد برای ارتباط جرائم در شهرها و تلاش برای پیشگیری و کاهش میزان جرایم، اهمیت بسزایی دارد. بنابراین، نوع مکان در کاهش انگیزه مجرمان برای ارتکاب جرم به‌ویژه در مناطق جرم‌خیز شهر تهران دارای امتیاز بالایی است. برای رسیدن به امنیت اجتماعی، برنامه‌ریزی امور اجتماعی و ساماندهی مکان‌ها می‌تواند در پیشگیری از جرائم غیرقابل کنترل ثمربخش باشد. نوع مکان با افزایش و کاهش خطر دستگیری مجرمان موجب پیشگیری از جرم می‌شود. بنابراین، در سال‌های اخیر مسئولین آموزش نیروی انتظامی به تدوین و اجرای فعالیت‌هایی پرداخته‌اند که رابطه مکان و جرائم را بررسی و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی را افزایش دهد. یکی از سیاست‌های اساسی در حوزه کنترل جرم، پیشگیری می‌باشد؛ که متشکل از مجموعه راه کارهای مستقیم و غیرمستقیمی است که با هدف ایجاد امکانات و موقعیت‌های بازدارنده از وقوع جرم و کج‌روی‌ها طراحی و تدوین

¹ Canter & Youngs

² Baraka & Muriimi

می‌شود. به نظر می‌رسد، شناسایی مکان‌های مستعد برای ارتکاب بزه در شهرها و تلاش برای پیشگیری و کاهش میزان جرائم، علت اهمیت‌یابی بررسی‌های نوع مکان و ویژگی‌های آن در شهرهای بزرگ می‌باشد. تشدید جرائم در برخی مکان‌های خاص، علل زیادی دارد. درحالی‌که سارقان به مکان‌های کاری خاص به‌عنوان یک جذابیت می‌نگرند، مشخصه‌های خاص مناطق مسکونی، سرقت را تسهیل می‌سازد؛ بنابراین، جرم و جنایت به طور مستقیم با محیط (مکان‌ها) شهری ارتباط دارد. (آکسوی^۱ ۲۰۱۷). همچنین، در ارتکاب جرم نوع مکان و میزان امنیت آن بسیار حائز اهمیت است. در ایجاد امنیت مشارکت بیشتر شهروندان درپیشگیری از جرم اهمیت دارد (بنت^۲ و رایت، ۲۰۱۷). بنابراین، جرم به میزان زیادی به مکان و شرایط مکان وابسته است (گور و لی^۳، ۲۰۱۸).

از آنجا که، شهرری (منطقه ۲۰ شهر تهران)، به دلایل تاریخی، مذهبی و فرهنگی متفاوت با سایر مناطق شهر تهران است و سالانه پذیرای مهاجرین زیادی از اقصی نقاط کشور و همچنین از کشورهای همسایه می‌باشد، بافت شهری و فرهنگی مخصوص و قابل توجهی دارد. بنابراین، در این تحقیق سعی بر آن است با بررسی انواع مکان‌ها در منطقه ۲۰ شهر تهران، به بازسازی و تحلیل رابطه متقابل نقش مکان و امنیت اجتماعی پرداخته شود. نتایج تحقیق می‌تواند با توجه به این اصل مهم یعنی «نقش سازنده مکان در پیشگیری از جرم و افزایش امنیت» مورد توجه نیروی انتظامی و مسئولان امنیت شهری قرار گیرد. از این‌رو، پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که «مکان چه نقشی در ایجاد امنیت اجتماعی» دارد؟ باتوجه به اینکه در کشور ما، به دلیل تازگی و جدید بودن موضوع و اینکه بررسی‌های مربوط به نوع مکان و رابطه آن با امنیت آن‌گونه که باید و شاید نتوانسته است جایگاه خود را در زمینه علت‌یابی و بروز جرایم مشخص نماید، از این‌رو بیشترین تحقیقات در زمینه بروز بزه‌کاری در کشور با در نظر گرفتن متغیرهای دیگر غیر از نقش مکان انجام گرفته است.

پیشینه پژوهش

پژوهش‌های تجربی

ویسلر در سال ۲۰۲۱ در پژوهش خود با عنوان تاثیرات پلیس اجتماعی بر امنیت، معتقد است: میزان امنیت به بهترین وجه توسط شاخص‌هایی مانند بروز ناامنی، آسیب‌پذیری در برابر ناامنی یا شدت ناامنی به‌دست می‌آید (ویسلر^۴، ۲۰۲۱). بنابراین، محققان از دریچه‌های متنوع و با زوایای دید گوناگون به امنیت در اجتماع و راه‌های کاهش جرم نگاه می‌کنند. در سال‌های اخیر اندیشمندان در حوزه‌های مختلف سعی کرده‌اند، با تدوین و اجرای نظریه‌های مختلف به کشف جرم و جنایت و افزایش امنیت اجتماعی در فضاهای شهری یاری رسانند. یکی از مهمترین تلاش‌های

¹ Aksoy

² Bennett

³ Gorr & Lee

⁴ Wisler

اندیشمندان جغرافیا این بوده تا با توجه به نقش مکان و پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل آن در ایجاد جرم به راه کارهای افزایش امنیت اجتماعی شهر و شهروندان بپردازند. چراکه جرائم در برخی مکان‌های خاص با توجه به پتانسیل‌های موجود شدت بیشتری دارد. در واقع، جرم و جنایت ارتباط مستقیم با محیط و نوع مکان دارد (آکسوی، ۲۰۱۷: ۱-۳). بنابراین، با توجه به اینکه جرم و جنایت در مناطق مختلف از جمله شهرها موجب خسارت‌های بی‌شماری در سلسله مراتب فضایی می‌شود (فروملی، ملی و فراملی)، نظام‌های نظری گوناگونی در قالب تحقیقات جغرافیایی، اجتماعی و اقتصادی درصدد ایجاد الگوهای موثر برای کاهش جرائم هستند. مطالعه جرم و مناطق جرم‌خیز در سال ۱۹۹۸ به وسیله برانتینگهام^۱ برای کشف عمل متقابل مجرمین و محیط‌های کالبدی و اجتماعی به‌عنوان هدف جرم آن‌ها انتخاب می‌شود، ارائه شد. به نظر وی، جرم نتیجه عمل متقابل انسان و حرکت در مکان است (برانتینگهام، ۱۹۹۸: ۳۵). همچنین، مطابق با نظریه فضای قابل دفاع، شیوه طراحی محیطی در انتخاب مکان جرم و ارتکاب جرم به مجرم کمک می‌کند (نیومن، ۱۹۷۳: ۳). بنابراین کیفیت و انسجام مکان (محله‌های شهر) در کاهش و افزایش جرائم نقش مثبت دارد (بنیر^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). به عنوان مثال، یکی از مهمترین نگرش‌های جدید دیدگاه «مکان‌های جرم‌خیز» است که نخست بوسیله شرمن^۴ کارتین^۵ و برگر^۶ در سال ۱۹۸۹ م مطرح شد و برپایه نوعی علت‌شناسی مکانی جرم استوار گردید. طبق این نظریه، برخی از نقاط جغرافیایی خاص در شهرها به دلیل وجود برخی عناصر کالبدی، اجتماعی و اقتصادی دارای فراوانی بالای جرم می‌باشند که نقاط اتصالی شهری (ایستگاه‌های حمل و نقل شهری)، برخی گذرها و حواشی شهر دارای این خصیصه هستند (شرمن، ۱۹۸۹: ۵۵-۲۷). ویزبرد^۷ نظریه قانون تمرکز جرائم در مکان‌ها را ارائه داده و معتقد است جرائم شهری در واحدهای کوچک جغرافیایی یا مکان‌های جرم‌خیز تمرکز می‌یابند (ویزبرد و همکاران، ۲۰۱۹) و به‌عنوان یک مسئله اجتماعی گرایش دارد در قالب خوشه‌های فضایی گسترش یابد (متیجوساتین^۸ و همکاران، ۲۰۱۹). به طور کلی، بسیاری از صاحب‌نظران عامل مکانی را دلیل پراکندگی جرم دانسته‌اند که شرایط مستعد موجب شکل‌گیری قانون‌های جرم‌خیز می‌شود. جرم‌شناسی محیطی، مطالعه جرم، جنایت و آزار و اذیت است، به گونه‌ای که علت وقوع آن‌ها در وهله اول مربوط به مکان‌های خاص و در گام بعدی مربوط به شیوه‌ای است که اشخاص و سازمان‌ها به فعالیت‌هایشان به وسیله فاکتورهای فضایی یا مکان محور، شکل می‌دهند. (بوتومز و ویلز^۹، ۱۹۹۷: ۳۰۵). درواقع، آشفتگی مکانی که در اثر عدم شکل‌گیری

¹ Brantingham

² Newman

³ Benier et al,

⁴ Sherman,

⁵ Kartin,

⁶ Burger

⁷ Weisburd

⁸ Matijosaitiene

⁹ Bottoms and Wiles

ساختار کامل شهر و مشخص نبودن محدوده شهر و غیره موجب تشکیل کانون‌های جرم‌خیز شده است (مهرنژاد و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۲۱).

چارچوب نظری

شایان ذکر است باتکیه بر مطالعات صورت گرفته در زمینه رابطه جرم و مکان چهار دسته‌بندی مهم وجود دارد که در شکل ۱، به آن اشاره می‌شود:

شکل ۱: نظریه‌های اساسی در رابطه جرم و جغرافیا، اقتباس از: قالیباف و همکاران (۱۳۸۹)

نظریه‌های مذکور در ایجاد امنیت در شهر و همچنین فراهم نمودن بسترهای مورد نیاز جهت برقراری نظم و امنیت در محیط شهر، وابسته به ایجاد آموزش، اجرا و نظارت بر اجرای آن است. همچنین، برای دستیابی به امنیت اجتماعی جدی گرفتن مشارکت شهروندان در همه شئون حیات انسانی از اجتماع و سیاست تا تربیت و فرهنگ مهم است. انواع جرائم، در نتیجه پاره شدن تعهدات رایج میان مردمی است که جامعه سعی در استحکام و تثبیت آن‌ها دارد. ناهنجاری گروهی از مردم مربوط به نامتجانس بودن بیش از اندازه محلات و مناطق داخلی شهرهاست. معمولاً پایتخت‌ها و کلان‌شهرهای کشورهای در حال توسعه به دلیل هجوم انواع مهاجرت‌ها از مکان‌های اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی کاملاً نامتجانسی برخوردارند که این امر زمینه‌ساز بروز بسیاری از انواع جرائم شهری است. تلاش دولت‌ها در برنامه‌ریزی طرح پیشگیری از جرم، مصداق بارزی برای نشان دادن این موارد در شهرها است (حسینی، ۱۳۹۷: ۳۸۲). بنابراین، برنامه‌ریزی برای دستیابی به نظم اجتماعی در هر کشوری از اصول پایه‌ای در تداوم حکومت و حاکمیت محسوب می‌شود.

اصل کنترل و پیشگیری؛ از شهروندان در برابر اعمال فشار سوءاستفاده یا شکنجه حمایت می‌کند و اقدام پلیس را به چنین رفتارهایی به شدت کاهش می‌دهد. باید اضافه کرد که حاکمیت قانون بر فقدان اختیارات صلاحیدیدی (خودسرانه) در دولتی که ممکن است به آزادی شخصی، حقوق افراد یا آزادی قراردادهای تعدی کند، نیز نظارت دارد (حسینی، ۱۳۹۰: ۷۳-۷۴). در این راستا، جان ای. اک^۱ و همکارانش معتقدند: پژوهشگران و پلیس به شیوه‌های گوناگونی از این اصطلاح استفاده می‌کنند. گروهی مانند شرمن^۲، گارتین^۳ و برگر^۴، نشانی‌های جرم‌خیز و برخی مانند تیلور^۵، برور^۶ و گرین^۷ به آن مکان یا مجموعه بلوک‌های جرم‌خیز می‌گویند. تحلیل‌گران جرم به‌دنبال تمرکز رخدادهای جدا از هم هستند که ممکن است بیانگر مجموعه‌ای از جرایم مرتبط با هم باشد. همچنین، آن‌ها به دنبال مکان‌هایی هستند که در آن‌جا میزان جرم و خلافکاری بالا است هرچند مجرم آن یک نفر نیست. علاوه بر آن محله‌ها یا مجموعه مکان‌ها با سطح بالای جرم یا خلافکاری را تحت‌نظر می‌گیرند و سعی می‌کنند این وضعیت را به شرایط و جنس مکان ربط دهند (ای.اک، چینی، کامرون ۱۳۹۰: ۱۸). با توجه به اینکه کدام نواحی، در اختیار گروه‌های تبهکار قرار دارد و کدام نواحی اینگونه نیست طرح اجرایی کاهش جرم در واحد تحلیلی متغیر است، اقدامات پلیسی در سطوح مختلف مکانی دقت متفاوتی می‌طلبد (شرمن^۸، ۱۹۸۹: ۵۸).

جرم‌شناسی محیطی، مطالعه جرم، جنایت و آزار و اذیت است، به گونه‌ای که علت وقوع آن‌ها در وهله اول مربوط به مکان‌های خاص و در گام بعدی مربوط به شیوه‌ای است که اشخاص و سازمان‌ها به فعالیت‌هایشان به وسیله فاکتورهای فضایی یا مکان محور، شکل می‌دهند. از نظر رادکلیف^۹ انواع قانون‌های جرم‌خیز مکانی به شرح زیر است: پراکنده: در این نوع، نقاطی که قانون جرم را به وجود می‌آورند، در سراسر محدوده قانون گسترده شده‌اند و به‌صورت متمرکز نیستند. به‌عنوان نمونه می‌توان خانه‌هایی را مثال زد که در سراسر محدوده قانون مورد سرقت واقع شده‌اند. علت بزه‌دیدگی این مساکن، طراحی نامرغوب و نادرست این مکان‌هاست. رخدادهای داخل قانون خوشه‌ای نیست و در نتیجه ویژگی آسیب‌پذیری دارند. خوشه‌ای: این نوع وقایع مجرمانه، قانون را به صورت خوشه‌ای در یک یا چند مکان ویژه در داخل محدوده قانون در می‌آورد. به‌عنوان مثال می‌توان استادیوم‌های ورزشی را ذکر نمود که ممکن است قانون شماری از جرایم مرتبط با وسایل نقلیه باشد. نقطه‌ای: این نوع ویژه از قانون جرم‌خیز بر یک مکان خاص انطباق می‌یابد. به‌عنوان مثال، یک پارکینگ در یک مرکز خرید واقع در مرکز شهر از این نوع است که همه رخدادهای بزه‌کاری در یک مکان ویژه یعنی درون یک پارکینگ رخ می‌دهد (رادکلیف^{۱۰}، ۲۰۰۴: ۱۰).

¹ John Eck

² Sherman

³ Gartin

⁴ Burger

⁵ Taylor

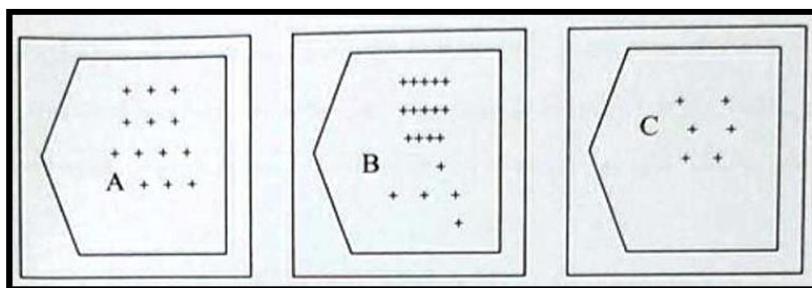
⁶ Berur

⁷ green

⁸ Sherman

⁹ Radcliffe

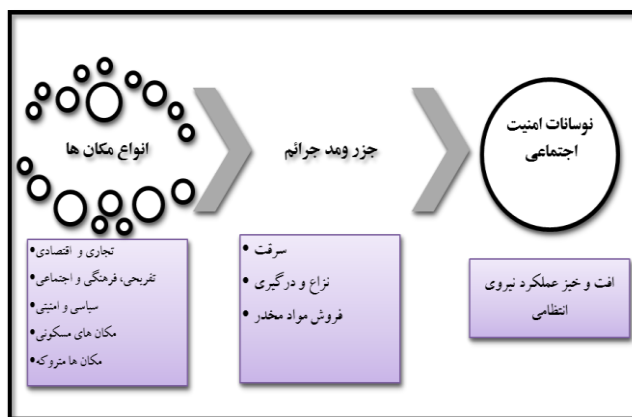
¹⁰ Radcliffe

شکل ۲: تصویر سه نوع کانون جرم خیر فضایی (رادکلیف، ۲۰۰۴: ۱۰۰)

بنابراین، بزه کاری (مانند هر واقعه دیگر) در زمان و فضای خاص خود رخ می‌دهد. «واسیلیف»^۱ دریافت که مکان، مسئله پیچیده است. دانستن مکان دقیق جرم با تحلیل زمانی بزه کاری کمک زیادی به کاهش جرم می‌نماید. تعیین محل و زمان دقیق برای جرایم علیه اشخاص مانند سرقت به عنف یا دستبرد، تجاوز و تهاجم امکان‌پذیر است، زیرا بزه‌دیدگان اغلب می‌دانند جرم کجا و کی صورت گرفته است.

بنابراین، مطالعه رابطه انسان با مکان به عنوان محل زیست انسان، که متشکل از عناصر طبیعی و انسان ساخت می‌باشد، به صورت ملموس و عینی در افزایش امنیت اجتماعی از دریچه‌های متعدد امکان‌پذیر است. در واقع، فضای جغرافیایی از جمله سکونتگاه‌های شهری، نه صرفاً ذهنی، بلکه محصولی سیاسی- اجتماعی است که در نتیجه شیوه‌های حکومت، اقتصاد، فرهنگ و روابط اجتماعی خاص خودش بوجود آمده و بنابراین، پدیده‌ای کاملاً نسبی و ربطی می‌باشد (حسینی، ۱۳۹۷: ۱۲۳).

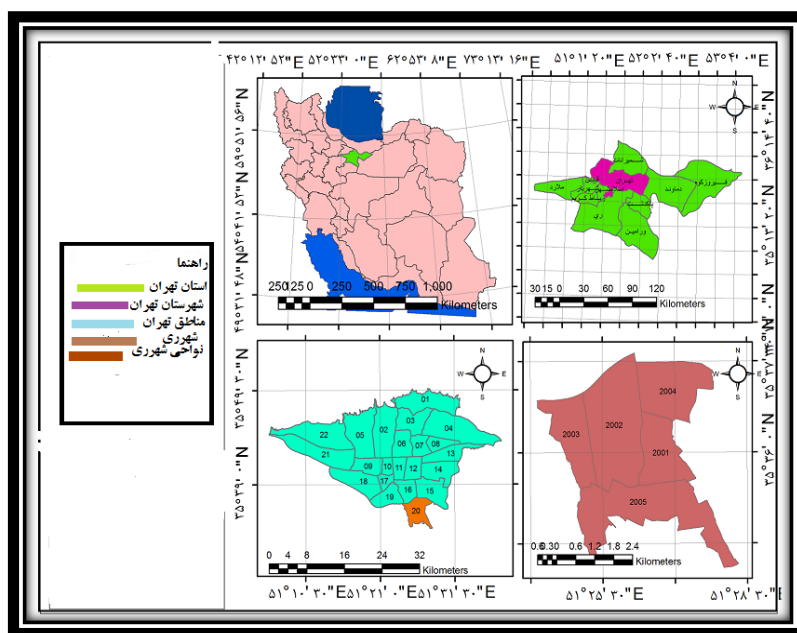

شکل ۳: مدل مفهومی پژوهش (ترسیم از نگارندگان)

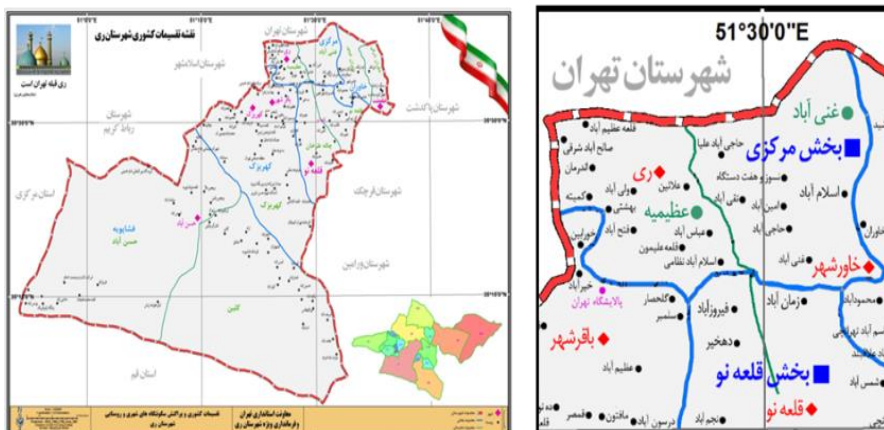
¹ Hot Point

محدوده مورد مطالعه

منطقه ۲۰ (شهری)، جنوبی‌ترین منطقه شهری شهرداری تهران با مساحتی بالغ بر ۲۲۶۴ هکتار است. این منطقه دارای ۷ ناحیه است و تراکم ناخالص جمعیت آن ۱۳۱ نفر در هکتار می‌باشد و تراکم ناخالص مسکونی ۶۶۰ نفر در هکتار، سرانه زمین مسکونی ۱۵۳ مترمربع و متوسط قطعات زمین ۵۳۲ مترمربع می‌باشد. منطقه ۲۰ با وسعتی بالغ بر ۲۱۵ کیلومتر مربع که قریب ۳۰ کیلومتر مربع آن داخل محدوده شهری است و در غالب ۵ ناحیه بوده در قسمت اعظم محدوده منطقه بالغ بر ۱۸۵ کیلومتر مربع در غالب دو ناحیه خارج از محدوده شهری و حریم استحفاظی با ۲۱ محله در محدوده شهری دارای ۴۵۰۰۰۰ نفر جمعیت بوده که از این تعداد ۳۶۸۲۶۵ نفر در محدوده شهری و مابقی ساکن حریم می‌باشند (درودی و قاسمی، ۱۳۹۳: ۱۶۱). منطقه شهرری با داشتن چندین امامزاده به‌ویژه وجود حرم مطهر حضرت عبدالعظیم حسنی (ع)، وجود شخصیت‌های مذهبی، سیاسی، اماکن تاریخی و دارا بودن فعالیت‌های بزرگ صنعتی، کشاورزی، دامپروری و توریستی، از نظر امنیتی-انتظامی، حساسیت خاصی دارد و این موضوع براهمیت انجام مطالعه امنیتی انتظامی این منطقه به‌ویژه از زاویه بررسی فرایندهای مدیریتی تأکید دارد (امین صارمی و دینانی، ۱۳۹۹: ۲۹۸). شناسایی فرایندهای مدیریتی و اجرای طرح‌های امنیت در منطقه شهرری، مستلزم شناخت انواع مکان‌ها و نقش اماکن برای پیشگیری از جرائم می‌باشد.

شکل ۴: موقعیت جغرافیایی منطقه ۲۰ شهر تهران

شکل ۵: نقشه شهرستان ری و بخش مرکزی، به تفکیک بخش ها و مناطق

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی می‌باشد. برای گردآوری اطلاعات، از اسناد (کتابخانه‌ای-اینترنتی) و پیمایش (پرسشنامه) استفاده شده است. در این پژوهش داده‌ها از طریق آمار به‌دست آمده از پاسخ افراد نمونه آماری در پرسشنامه‌هایی که در آن از سوالات، براساس طیف لیکرت، در قالب پنج گزینه پایین، نسبتاً پایین، متوسط، نسبتاً بالا، بالا ارائه شده جمع‌آوری گردید. شاخص‌ها و متغیرهای امنیت اجتماعی با استفاده از منابع مرتبط به هشت شاخص (ساماندهی امور اجتماعی، تقویت نظم و انضباط اجتماعی، قانونمند شدن، کاهش جرائم، کاهش سرقت، کاهش قاچاق و فروش مواد مخدر، بهبود عملکرد نهادهای انتظامی، ایجاد احساس آرامش در مردم) برای این پژوهش در نظر گرفته می‌شود. جامعه آماری مورد پژوهش در این تحقیق شامل ساکنان شهرری بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ و محدوده آماری کل منطقه شهرری می‌باشد. تعداد جامعه آماری برابر با ۳۶۸۲۸۵ نفر و تعداد نمونه برابر ۳۸۳ نفر بر اساس فرمول کوکران و به‌صورت تصادفی است که تعداد ۳۰۰ نفر به طور کامل به سوالات پاسخ داده‌اند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ۹ سوالی در بخش امنیت اجتماعی با ۴ زیر مجموعه (اقتصادی، فرهنگی و مسکونی و امنیتی) تهیه می‌شود. در این تحقیق متغیر امنیت اجتماعی بعنوان متغیر وابسته و متغیر نقش یا نوع مکان به‌عنوان متغیر مستقل می‌باشد. روایی پرسشنامه به صورت صوری و محتوایی بوده است و پایایی آن نیز بر اساس آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۳ مورد تایید واقع شده است. داده‌های مورد تجزیه گردآوری شده بر اساس تحلیل معادلات ساختاری در نرم‌افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفته است.

مکان‌ها از نظر نوع و نقش دارای تنوع زیادی هستند و باید برای ایجاد امنیت در مکان به نوع آن توجه ویژه شود. برای مدافعان امنیت اجتماعی در ایجاد ابعاد امنیت، آموزش‌های خاص و متناسب با نوع مکان لازم است. آنها باید مهارت و ترفندهای موردنیاز؛ برای دستگیری مجرمان که مکان‌های خاصی را پاتوق (مکان نقشه‌کشی برای ارتکاب جرم یا انجام آن) خود یا گروه‌شان می‌کنند، ببینند. به‌طور کلی، مکان‌ها را از نظر نوع کنش‌های انسانی و ساختارهای آن می‌توان به چهار دسته تقسیم کرد که شامل مکان‌های اقتصادی؛ مانند بازار، پاساژهای تجاری، ترمینال‌ها و متروهای شهری و غیره مکان‌های فرهنگی و اجتماعی؛ مانند مدارس، آموزشگاه‌ها، زیارتگاه‌ها و پارک‌ها و بوستان‌ها، مکان‌های سیاسی و امنیتی؛ مانند مرزها، کلانتری‌ها و پادگان‌ها و وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی و نواحی اطراف این اماکن، مکان‌های زیستی و طبیعی؛ مثل کوهستان و دشت و دریاها، مکان‌ها از نظر تراکم جمعیت و زیست آنها به مکان‌های مسکونی شلوغ و خلوت و مکان‌های فرسوده و بافت‌های قدیمی یا خالی از جمعیت تقسیم می‌شوند. در پژوهش حاضر برای پاسخ‌گویی به سؤال تحقیق پرسشنامه‌ای با ۹ سؤال طراحی شد. در اینجا جامعه آماری شهروندان منطقه ۲۰ شهر تهران در نظر گرفته شده است. نمونه آماری ما از بین شهروندان به طور تصادفی انتخاب شده است (جدول ۱).

جدول ۱: خصوصیات جمعیت‌شناختی نمونه آماری (شهروندان)

ردیف	شهروندان (مکان‌هایی مختلف)	تعداد افراد	زن	مرد	متاهل	مجرد	درصد
۱	مکان اقتصادی	۸۰	۲۰	۶۰	۶۰	۲۰	۰.۳۰
۲	مکان فرهنگی-اجتماعی	۶۰	۲۰	۴۰	۴۰	۲۰	۰.۲۰
۳	مکان تفریحی	۶۰	۳۶	۲۴	۴۰	۲۰	۰.۱۶
۴	مکان مسکونی	۵۰	۳۰	۲۰	۳۶	۱۴	۰.۱۴
۵	مکان فرسوده و کهنه	۲۰	۶	۱۴	۱۴	۶	۰.۱۰
۶	مکان سیاسی و امنیتی	۳۰	۶	۲۴	۳۰	-	۰.۱۰
۷	کل جمعیت	۳۰۰	۱۱۸	۱۸۲	۲۲۰	۸۰	۰.۱۰۰

با توجه به (جدول ۲)، پاسخ‌دهندگان باید نظر خود را براساس طیف لیکرت، در قالب پنج گزینه پایین، نسبتاً پایین، متوسط، نسبتاً بالا، بالا ارائه می‌کردند. در اینجا به شرح و توضیح این سوالات براساس جدول توزیع فراوانی پرداخته می‌شود.

جدول ۲: آمار توصیفی تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته

شاخص ها	پایین	نسبتاً پایین	متوسط	نسب تا بالا	بالا	میانگین	انحراف معیار	واریانس
ساماندهی امور اجتماعی	۹	۶	۷۷	۱۰۳	۱۰۶	۷/۷۸۰۰	۱/۹۶۷۸۲	۲/۴۷۰
تقویت نظم و انضباط اجتماعی	۲	۳۲	۵۵	۱۲۵	۸۸	۷/۹۲۰۰	۱/۹۰۴۷۰	۲/۰۲۸
قانونمند شدن رفتارهای شهروندان	۱۸	۴۳	۷۹	۱۰۳	۵۷	۷/۰۰۰۰	۱/۹۱۷۴۹	۲/۰۳۲
کاهش جرائم اجتماعی	۱۷	۲۲	۵۱	۱۲۶	۸۴	۷/۶۴۰۰	۱/۹۵۶۷۰	۲/۰۵
ایجاد امنیت در مکان های نا امن	۲۱	۲۹	۹۸	۱۱۹	۳۳	۷/۹۲۰۰	۱/۶۴۵۲۰	۱/۸۳
کاهش سرقت	۲۳	۳۷	۶۴	۵۷	۱۱۹	۷/۲۴۰۰	۲/۰۸۴۶۷	۲/۲۷
کاهش قاچاق و فروش مواد مخدر	۴۲	۶۸	۹۴	۷۲	۲۴	۵/۴۴۰۰	۲/۱۲۸۷۸	۲/۴۲
بهبود عملکرد نهادهای انتظامی	۹	۲۳	۴۴	۱۲۶	۹۹	۸/۰۲۰۰	۱/۶۴۵۲۰	۱/۸۳
ایجاد احساس آرامش	۱۴	۴۸	۷۵	۹۱	۷۲	۶/۹۸۰۰	۱/۸۰۸۹۶	۲/۰۲

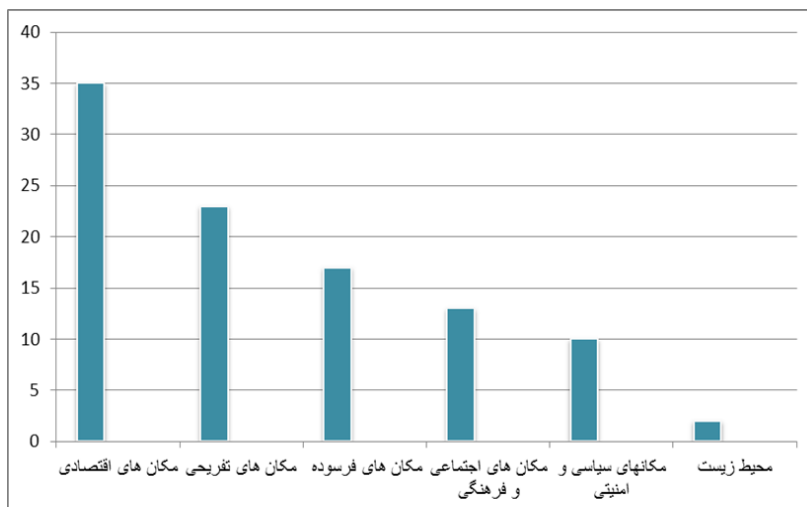
طبق (جدول ۲) می توان گفت، از آنجا که میانگین بهبود عملکرد نهادهای انتظامی (متغیر وابسته) از دیگر متغیرها بیشتر است؛ از این رو بیشترین تأثیر نوع مکان، بر برنامه ریزی و مدیریت امور اجتماعی، می باشد. همین طور می توان گفت، متغیرهای کمک به ساماندهی امور اجتماعی و کاهش سرقت با میانگین های ۷/۶۴ و ۷/۲۴، دارای بیشترین میانگین ها نسبت به میانگین های متغیرهای دیگر هستند؛ بنابراین، بیشترین تأثیر نوع مکان، در ساماندهی امور اجتماعی و کاهش سرقت می باشد. همین طور می توان گفت، متغیرهای احساس آرامش مردم (متأثر جنس یا نوع مکان) و قانونمند شدن شهروندان (متأثر از کاهش جرم در مکان و عملیات پلیس)، با میانگین های ۷/۰ و ۶/۹ بیشترین تأثیر را از متغیر مستقل می پذیرند. به طوری که با افزایش نظارت و کنترل، احساس امنیت در مردم افزایش می یابد و از طرفی، با اجرای طرح ها و عملیات پلیسی در مکان های اقتصادی و فرهنگی مانند پارک ها، مردم احساس می کنند متخلفان محدودیت ارتکاب جرم دارند و همین امر سبب می شود تا احساس امنیت بیشتری داشته باشند.

در این پژوهش برای تشخیص تأثیر یا عدم تأثیر متغیر مستقل (نوع مکان) بر متغیر وابسته (امنیت اجتماعی)، از آزمون (T) استفاده شده است نتایج این آزمون به شرح زیر است:

جدول ۳: آزمون T برای تأثیر متغیر مستقل بر شاخص های متغیر وابسته

شاخص ها	آماره (t)	سطح معناداری
ساماندهی امور اجتماعی	-۴۶۷/۹۲۹	۰/۰۰۰
تقویت نظم و انضباط اجتماعی	-۴۸۴/۱۷۱	۰/۰۰۰
قانونمند شدن رفتارهای شهروندان	-۴۸۵/۰۰۹	۰/۰۰۰
کاهش جرائم اجتماعی	-۴۷۲/۰۱۸	۰/۰۰۰
ایجاد امنیت در مکان های نا امن	-۵۴۹/۸۰۱	۰/۰۰۰
کاهش سرقت	-۴۴۴/۹۶۲	۰/۰۰۰
کاهش قاچاق و فروش مواد مخدر	-۴۴۴/۱۹۷	۰/۰۰۰
بهبود عملکرد نهادهای انتظامی	-۵۵۹/۰۸۳	۰/۰۰۰
ایجاد احساس آرامش	-۵۱۴/۲۱۹	۰/۰۰۰

با توجه به جدول بالا تأثیر (متغیر مستقل)، بر هر یک از شاخص های متغیر وابسته (ساماندهی امور اجتماعی، انضباط اجتماعی، قانونمند شدن شهروندان، کاهش تخلفات اجتماعی، کاهش سرقت، کاهش فروش مواد، بهبود عملکرد نهادهای انتظامی و ایجاد احساس آرامش) به وسیله آزمون تی سنجیده شد و از آنجا که سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده است، می توان نتیجه گرفت: تأثیر نوع مکان بر افزایش امنیت اجتماعی با سطح اطمینان ۰/۹۳ مورد تأیید است. بنابراین، می توان از نمودار (۱)، برای اثبات فرضیه های تحقیق استفاده کرد.

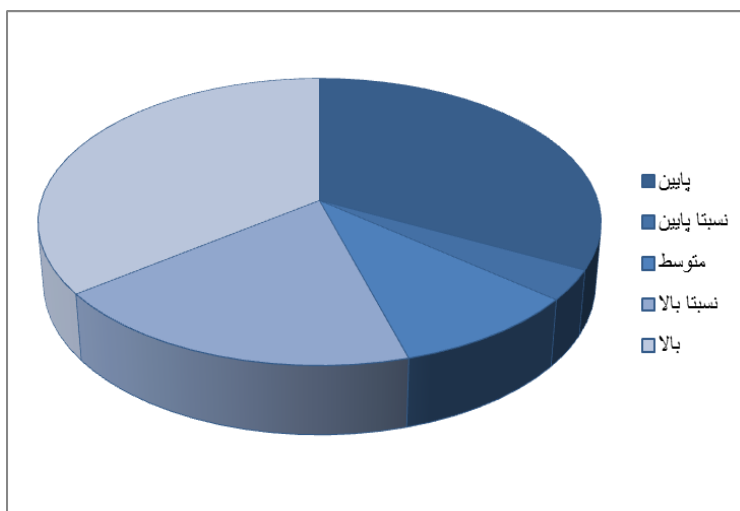

نمودار ۱: درصد میزان جرم در مکان های مختلف

با توجه به آمار و ارقام که از تجزیه و تحلیل داده ها به دست آمده است، می توان استنباط کرد که نوع مکان در کاهش جرایم در منطقه بیست تهران به عنوان یک کانون جرم خیز خیلی اثربخش است و می تواند یک پیش رفتی در عملکرد بهتر نیروهای نظامی برای اجرایی شدن طرح ها و عملیات مورد نیاز پیشگیری از جرم قلمداد گردد.

در بین آماری که بدست آمده است مکان‌هایی اقتصادی، پارک‌ها و مکان‌های متروکه و خالی از جمعیت بیشترین پتانسیل برای ارتکاب جرم را دارند و نیروهای انتظامی با توجه به نوع جرم در مکان خاص با بکارگیری نیروی زبده عملکرد بهتری را دریافت خواهند کرد. ازاین‌رو باید شرایط و امکانات اجرای طرح‌های مختلف در این مکان‌ها بررسی شود و اینکه چرا در این مکان‌ها مجرمان آسانتر عمل می‌کنند.

اما یک مطلب مهمتر این که جنس و نوع مکان در کم و زیادی شدن جرائم و در نتیجه نوسانات امنیتی تاثیر مستقیم دارد. هر چه قدر قدرت مکان کم و زیاد شود، جرم، کم و زیاد و در نتیجه امنیت اجتماعی کم و زیاد می‌شود. پس باید با به کارگیری پلیس تخصصی و اجرای طرح‌های ویژه در مکان، جرم را کاهش دهند. مثلاً پلیس ۱۱۰ در نوع برخورد کلامی و یا حتی مقابله با افراد پرخاشگر در مکانی که نزاع‌ها و درگیری‌ها زیاد است باید تبحر و تخصص داشته باشد و یا مهمترین ویژگی پلیس گشت در مکان‌های اقتصادی باید توانایی تعقیب افراد سارق و دستگیری آنها باشد. همچنین، پلیس مبارزه با موارد فروش‌ها، نیازمند به مهارت در شناسایی به موقع شخص مشکوک به فروش مواد است.

نمودار ۲: نتیجه نظرسنجی تاثیر متقابل نوع مکان و امنیت اجتماعی

به‌طور کلی، شهروندان معتقدند که با شناسایی نوع مکان در فضاهای شهری و به‌دست آوردن پتانسیل‌های مثبت و منفی در ارتکاب جرم در آنجا امنیت اجتماعی افزایش پیدا می‌کند.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که، مکان بر افزایش و کاهش امنیت اجتماعی با شاخصه‌های مختلف مانند: ساماندهی و مدیریت امور اجتماعی، نظم جامعه، قانونمندشدن شهروندان و کاهش جرائم با کمک گویه‌های مختلف در منطقه ۲۰ شهر تهران، تأثیرگذار است و رابطه‌ای مستقیم بین متغیرهای تحقیق (نوع مکان و امنیت اجتماعی) وجود دارد. از آنجا که سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده است، می‌توان نتیجه گرفت: تأثیر نوع مکان یا جنس ساختارهای مکانی بر افزایش امنیت اجتماعی با سطح اطمینان ۰/۹۳ مورد تأیید است. همین‌طور می‌توان گفت، از آنجا که میانگین کاهش سرقت در اثر ساماندهی امور از دیگر متغیرها بیشتر است؛ بنابراین بیشترین تأثیر متغیر مستقل، بر کاهش سرقت‌ها و کشف جرائم و مبارزه با مواد فروش‌ها می‌باشد. بر اساس نتیجه به‌دست آمده می‌توان با ضریب اطمینان بالا، دستاورد این تحقیق را به سایر مناطق شهری (که آشفته‌گی و پراکنش اجتماعی کمتری دارند) نیز تعمیم داد. همچنین، نتایج تحقیق، با یافته‌های برخی از محققان از جمله تیلور همسو بوده و آن را تأیید می‌کند. به‌عنوان مثال، تیلور (جغرافیدان سیاسی) معتقد بود که برخی مکان‌ها مناسب زندگی و ورود مجرمان هستند و در سطح شهر مکان جرم‌خیز محسوب می‌شوند و نیاز به بررسی این مکان‌هاست؛ چون مانند ریشه یک گیاه رشد می‌کنند و شاخ و برگشان در سطح شهر پراکنده می‌شود. همچنین، با نتایج تحقیق کلانتری تا حدود زیادی یکسان است. چرا که نوع و میزان جرایم در سطح شهر یکسان نبوده و در برخی محدوده‌ها به دلیل ویژگی‌های کالبدی حاکم بر آن و خصوصیات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ساکنین آن ارتکاب جرم بیشتر می‌باشد. نتیجه‌ای که در منطقه بیست شهر تهران به خوبی قابل مشاهده است. همچنین، تأییدی بر نتایج پژوهش پیران است که وی به این نتیجه رسیده است که برخی از مناطق جغرافیایی و مکان‌ها در تهران با توجه به شرایط مستعد جغرافیایی و کمبود نظارت به نقاط جرم‌خیز تبدیل شده‌اند که سبب شده است مجرمان برای ارتکاب جرم به این نواحی تمایل بیشتری نشان دهند. بنابراین و با توجه به نتایج پژوهش، فرضیه تحقیق مبنی بر «ارتباط متقابل مکان و ویژگی‌های مکانی با میزان بروز امنیت اجتماعی» تأیید می‌گردد. از سوی دیگر، با توجه به نتایج، شهرداری‌ها نیز در بروز جرائم یا جلوگیری از جرائم دخیل هستند و با ساختارهای مکانی درست و پراکنش فضایی پدیده‌ها می‌توانند در کاهش مکان‌های مستعد جرم یاری رسانند. از این‌رو، نیروی انتظامی می‌تواند با بررسی مشخصات و ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مکان‌های مختلف شهری، سعی در ایجاد تغییرات اساسی در عوامل زایش جرم و شرایط تسهیل بزه‌کاری ایجاد کند. ناهنجاری‌های شهری از جمله در تهران، زمانی کنترل و یا محدود می‌شود که عوامل ایجادکننده کاهش یابد و یا از بین برود. بنابراین، با تغییر نقش مکان‌ها، باز طراحی و بازمهندسی آنها و همچنین با به‌کارگیری فناوری‌ها نوین و حضور و نظارت پلیس تخصصی در مکان خاص می‌توان تا حدود زیادی امنیت اجتماعی شهروندان را تضمین و افزایش داد.

پیشنهاده‌ها

- با توجه به اینکه مکان در بروز جرائم نقش مثبت دارد، می‌توان برای افزایش امنیت اجتماعی از طریق کنترل‌های مکانی به شیوه‌های سنتی و نوین اقدامات اساسی انجام داد:
- توجه به نقش مکان و شرایط مکانی در بروز جرایم و تلاش برای تغییرات مثبت و سازنده در آن؛
 - به کارگیری پلیس ویژه در مکان‌های خاص؛
 - توجه به مکان‌های مختلف در برقراری گشت‌های پیاده و موتوری،
 - تدوین قواعد هماهنگ‌کننده محیط جغرافیایی مربوطه و نحوه انجام وظیفه،
 - نورپردازی و استفاده از دوربین‌های مداربسته در مکان‌های اقتصادی مانند بازارها و اماکن تجاری و بوستان‌های شلوغ.
 - بکارگیری حداکثری نیروهای مدافع امنیت در مکان‌های شلوغ و دارای پتانسیل بالاتر،
 - بکارگیری روش‌های پیش‌رفته و اجرای طرح‌ها و عملیات پلیسی جهت کنترل میزان جرم،
 - تأکید بر اقدامات پیشگیرانه نیروی انتظامی با آموزش اختصاصی و بکارگیری نیروی تخصصی در برخی مکان‌های مستعد،

- امین صارمی، نوذر؛ دینانی، علی؛ (۱۳۹۹). شناسایی فرایندهای مدیریتی اجرای طرح امنیت محله‌محور در منطقه شهری. پژوهش‌های مدیریت انتظامی ش ۱۵ (۲). ۲۹۷-۳۱۶.
 - ای.اک.جان؛ اسپنسر، چینی؛ جمز، جی کامرون؛ میش، لیتز؛ رونالد، ویلسون؛ (۱۳۹۰). شناسایی کانون‌های جرم‌خیز. ترجمه محسن کلانتری و مریم شکوهی. زنجان: دفتر تحقیقات کاربردی.
 - بارانی، محمد؛ کلانتری، محسن؛ جباری، کاظم؛ (۱۳۸۹). تحلیل الگوهای مکانی و زمانی بزه‌کاری در مناطق شهری، فصلنامه انتظام اجتماعی، سال دوم، ش ۱.
 - پرهیز، فریاد؛ ضرابی، اصغر؛ (۱۳۹۵). شناسایی و تحلیل مکانی کانون‌های جرم‌خیز در کلان شهرها، مطالعه موردی منطقه ۱۲ تهران. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال ۵، شماره ۴. صص ۴۹-۶۸.
 - پورغلامی، محمدرضا؛ (۱۳۹۷). تحلیل عوامل اجتماعی و جغرافیایی بر سرقت در بندرعباس. فصلنامه پژوهش‌های انتظام اجتماعی، سال دهم، ش ۳.
 - پیران، مهدی؛ (۱۳۹۵). تعیین نقاط جرم‌خیز شهر تهران با رویکرد امنیتی. پایان‌نامه جهت مدرک ارشد، دانشگاه علوم انتظامی.
 - حسینی، علی؛ رمضان‌پور، حامد؛ آشوری، حسن؛ (۱۳۹۹). تحلیل شاخص‌های حکمروایی شهری و تأثیر آن بر کیفیت مکان (مطالعه موردی: شهر آذرشهر)، پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، دوره ۸، شماره ۴.
- DOI: 10.22059/jurbangeo.2021.306880.1339
- حسینی، نرجس سادات؛ (۱۳۹۳). کارکردهای حاکمیت ملی و جهانی شدن. تهران: نشر انتخاب.
 - حسینی، نرجس سادات؛ (۱۳۹۷). تبیین پدیده شهر در جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک، رساله دکترا، دانشگاه تهران.
 - درودی، محمدرضا؛ قاسمی، الناز؛ (۱۳۹۳). اولویت‌بندی راه‌کارهای مؤثر در ارتقای امنیت شهری و تأثیر آن بر رضایتمندی مسکونی نمونه مورد پژوهش: منطقه ۲۰ شهرداری تهران، پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، ش ۶ (۲) صص ۱۴۹-۱۷۸.
 - رضایی‌مقدم، علی؛ آرزو، حسن؛ یوسف‌پور، وحید؛ عبادی، مسعود؛ (۱۳۹۱). بررسی جایگاه طراحی در ایجاد حس امنیت در مجتمع‌های مسکونی. چهارمین کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، مشهد مقدس، صص ۱۸-۱.
 - عباسی، موسی؛ (۱۳۹۰). جغرافیای جرم‌خیزی در کلان شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی. دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
 - قالیباف، محمباقر؛ انصاری‌زاده، سلمان؛ پرهیز، فریاد (۱۳۸۹). بررسی نقش کانون‌های جرم‌خیز در وقوع جرائم شهری، شهرداری‌ها، سال ۱۱، شماره ۱۰۰. صص ۲۲-۳۲.

• قاسمی‌نژاد، یاسر؛ صادقی مال امیری، منصور؛ مرتضی‌نیا، حمید (۱۳۹۹). توسعه الگوی عوامل موثر بر نوآوری در یک سازمان نظامی، فصلنامه مدیریت انتظامی، ش ۱۵(۲). صص ۲۱۳-۲۳۶ قابل بازیابی:

http://pmsq.jrl.police.ir/article_93695_22770bac676621fa9f7cea04355114e4.pdf

• لطفی، صدیقه؛ بردی آنا مرادنژاد، رحیم؛ ساسانی‌پور، محمد؛ (۱۳۹۳). بررسی احساس امنیت در فضاهای عمومی (مطالعه موردی: کلان‌شهر شیراز). پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، سال پنجم، شماره ۱۹، صص ۵۶-۳۵.

• مهدنژاد، حافظ؛ پرهیز، فریاد؛ (۱۳۹۶). تبیین خوشه‌ای شدن جرم در منطقه ۱۲ شهر تهران. تهران: فصلنامه انتظام اجتماعی، دوره ۹، شماره ۴.

• مهدنژاد، حافظ؛ جوانمرد، محمد؛ بزرگوار، علیرضا، تمجیدی، زهرا (۱۳۹۹). کانون جرم‌خیز نزاع و درگیری (هشتگرد). پژوهش‌های جغرافیای انتظامی، سال ۸(۲۹).

• موسوی، اسماعیل؛ (۱۳۹۱). تحلیل امنیتی کانون‌های جرم‌خیز شهری. پایان‌نامه جهت اخذ مدرک ارشد، دانشگاه جامع امام حسین.

• محمودی جانکی، فیروز، مجید قورچی بیگی؛ (۱۳۸۸). «نقش طراحی محیطی در پیش‌گیری از جرم» فصلنامه حقوق سال ۳۹، شماره ۲ (پیاپی ۱۰).

• Aksoy, E. (2017). Geography of Crime and Its Relation to Location: The City of Balikesir (Turkey), IOP Conf. Ser.: Mater. Sci. Eng. 245 072012:pp. 1-11.

• Bennett, T.H. & Wright. R. (2017) Burglars on Burglary: Prevention and the Offender. Aldershot, UK: Gower.

• Brantingham, p. (1998). Environmental Criminology: From Theory to Urban planning practice, Studies on Crime and crime prevention 7(1), pp. 31-60.

• Boyol, J., Findlay, C., Forsyth., L. (2002). An Investigation into Womens Perceptions of Fear and the Design of the Urban Environment, Open space, London, Edinburgh College of Art, School of Architecture, Tourism Management, p5-16. -Clarke, R. V(Ed), (1997). Situational Crime Prevention: Successful Case Studies. 2rd Ed, Harrow And Heston, New York.

• Baraka. E. G: Murimi. K. S. (2021). Why geographic information systems in spatiotemporal crime analysis? Attitude of Kenyan police officers, Police Practice and Research, An International Journal, Volume 22, 2021 - Issue 5

• Benier,K; Wickes,R; Claire Moran, C. (2021). African gangs' in Australia: Perceptions of race and crime in urban neighbourhoods, Journal of Criminology No 54(2). <https://doi.org/10.1177/0004865820965647>

• Canter; D & Youngs, D. (2016). Crime and society, Contemporary Social Science, 11:4, 283-288, DOI: 10.1080/21582041.2016.1259495.

• Clarke, R.(1997). Situational Crime Prevention: Successful Case Studies, 2 nd cdition, Harrow and Ileston, Newyork.

• Eck, J.E & Weisburd. (1995). Crime Places in Crime Theory. NY: Criminal justice press. Vol 4, pp1-33.

- Gorr, W. Lee, Y.J. (2018). Chronic and Temporary Crime Hot Spots. Invited chapter submitted for inclusion in David Weisburd and John Eck, Connecting Crime to Place: New Directions for Theory and Policy, Advances in Criminology Theory Series, Transaction Press, Edited by William Laufer and Freda Adler, :41-63
- Jeffry, C.R, hunter, D. & Gris wood, J. (1987). Crime Prevention and Computer analyses of Convenience store robberies in Tallahassee, floride. Paper presented at florida State University Tallahassee.
- Newman, O. (1973). Defensible Space Crime Prevention through Urban Desing. New York: Macmillan.
- Matijosaitiene, I. Zhao, P. Jaume, S. Gilkey Jr, J. W. (2019). Prediction of Hourly Effect of Land Use on Crime, ISPRS Int. J. Geo-Inf., NO: 8(16):1-13.
- Sherman, L.W., Gartin, P.R. and Buerger, M.E. (1989) Hot Spots of Predatory Crime: Routine Activities and the Criminology of Place. Criminology, 27, 27-55.
- Taylor, R.B (1998) Crime and small scale place: What we Know, what we can prevent, and what use we need to know crime and place: Planary psersof the 1997.
- Weisburd, D.L. & Amram, S. (2014). The Law of Concentrations of Crime at Place: Th Case of Tel Aviv-Jaff. Police Practice and Research. doi: 10.1080 / 15614263.2013.874169.
- Wisler, D; Ohannessian, M. S & Coya, R. (2021). Impacts of community policing on security: evidence from Mbujimayi in the Democratic Republic of Congo. Police Practice and Research, Volume 22, 2021 - Issue 1. doi.org/10.1080/15614263.2019.1699409.